

Főszerkesztő és ideiglenes felelős szerkesztő: **Dr. Olosz Lajos** Laptulajdonos a **CORVIN** Lapkiadó R. T.

DÉLI HIRLAP

A timiştorontali törvényszék bej. sz. 83. (Dos. No. 934/1938). Alapította: **Dr. VUCHETICH ENDRE** és **Dr. VARNAY ELEMÉR**

Ziarul Comunității Maghiare din România ■ A Romániai Magyar Népkezősség lapja

Churchill beszámolt az 1943. szeptemberéről a katonai és politikai helyzetről

Nem szavatolhatja, hogy a háború ez évben véget ér, de ennek ellenkezőjét sem akarja állítani

Churchill, Eden, Mikolajczyk és Romer megbeszélései után új 'engyel javaslatot dolgoztak ki a lengyel guerillák a Szovjettel való együttműködésre utasítják — Határ helyett demarkációs vonal — Átmenetileg lengyel-orosz közigazgatás a demarkációs vonaltól nyugatra is

Német nyilatkozat Nedics és Neubacher megbeszéléseivel kapcsolatban

Paasikivi nincs még Helsinkiben?

Churchill brit miniszterelnök február 22-én az alsóházban megtartotta több hónap óta élénk érdeklődéssel várt háborús és politikai beszámolóját. Beszédének több pontját a R. a. D. o. r. genf. tudósítója is ismerte. A brit kormányfő rövid áttekintést nyújtott Nagy-Britannia tavalyi háborús erőfeszítéseiről, különös tekintettel a légi és tengeri háborúra, az európai előzónlést elkészítő „légi offenzívára” és az angol-szász szövetségesek ez idő szerinti egyet- len európai szárazföldi arcvonalára, a délitáliai hadszíntérré. Az európai katonai helyzetről szólva hangoztatta, *nem szavatolhatja, hogy a háború ebben az esztendőben véget ér, de ennek ellenkezőjét sem akarja állítani.* Elismerte, hogy Hitler kancellár és a nemzeti szo-

megorlás fokozása. Hangoztatta, hogy a szövetségesek felkészültek erre az eshetőségre. Berlinben erre most azt válszadják, hogy a német hadvezetőség számba veszi a brit ellenrendszámbélyon leküzdését is.

Churchill politikai vonatkozású megállapításai röviden a következőkben foglalhatók össze:

Dél-Itáliában a szövetségesek jelenleg Badoglio-tábornagy kormányával dolgoznak. Csak a Rómába való bevonulás után kerülhet sor arra, hogy az új kormányalakítás lehetőségeit mérlegeljék.

Jugoszláviában Tito tábora felülmuta Mihájloviics haderőit. Jelenleg nem ideológiai, hanem katonai szempontok a mérvadóak. Nagy-Britannia támogatja Titót.

Lengyelország jövőjét illetően megnyugvással értesült Sztalinnak abbéli szándékáról, hogy „erős, csorbítatlan (integer) és független Lengyelországot” akar. Nagy-Britannia sohasem szavatolta a régi lengyel határokat. 1920-ban nem helyeselte Vilna elfoglalását sem. A Curzon-féle javaslattal már akkor a lengyel-orosz ellentétek elsimításán fáradozott Anglia élénk rokonszenvvel tanúsít a lengyel nép iránt, de az oroszok iránt is. Nem hinné, hogy az orosz követelések túlmennek az észszerűség és igazságosság határain.

Németország irányában Nagy-Britannia nem akarja mekötni kezét s ezért az Atlanti-ókmányban foglalt elvek al-

kalmazását nem terjeszti ki Németországra.

Finnország

Helsinkiben a hangulat bizakodóbb, mint pár héttel ezelőt volt, — mondja a legújabb helsinki jelentés. — A finn fővárosban tartózkodó külföldi újságírók a finn közvéleményben mutakkozó derülést a következő három okra vezetik vissza:

1. Ténynek lehet tekinteni, hogy a finn kormány ezuttal nagyon komolyan hozzálatott az ország helyzetének megvizsgálásához és tájékozódó lépéseket tett Hull amerikai külügyminiszter ismeretes felszólításának szellemében.

2. Az első finn lépésre a jelek szerint nem történt meg az ellenlépés, a vártakozó hangulat tehát indokolt és ami még fontosabb, Finnországban kívül álló oka van.

3. A külföldi, főleg az amerikai sajtó, de még az angol is, a várt hangnemen megértöbben ír Finnország helyzetéről.

Paasikivi volt moszkvai finn követ stockholmi tárgyalásainak befejezését — bár egyes hírforrások már azt is tudni vélik, hogy Paasikivi visszafért Helsinkibe — nem erősítették meg. Néhány nap óta a svéd cenzura szigorubb, a svéd lapok hiraadásai alapján tehát nehezebb nyomon követni az eseményeket. Helsinkiben nem nyilatkoznak Paasikivi hollétéről.

A finn főváros politikai körei érdeklődéssel fogadják azt a washingtoni jeleltést, amely szerint lehetségesnek

tartják, hogy fegyverszünet esetén amerikai csapatok szállának meg Finnországot, de semmi megjegyzést nem fűznek e hírehez. Semleges megfigyelők nem tartják valószínűnek, hogy Moszkva hozzájárulna a kizárólagos angol-szász megszálláshoz.

A **Curentul** című bucaresti lap a **Nationalzeitung** című svájci lap londoni tudósítójának következő jelentését idézi: „Különös tekintettel a finn-magyar fajrokonságra, azt várják, hogy a finn-orosz különbének nyomban visszahajása lesz a balkáni államokban. Eppen ezért Oroszország részéről a kövefelések mérséklése várható.” — írja a svájci lap londoni tudósítója.

A Nedics-Neubacher találkozó

Berlinből jelenti a **Rador**: A **Wilhelmstrassen** egy kérdésre válaszolva tegnap kijelentették, hogy csakugyan vannak mostanában tárgyalások **Nedics** tábornok szerb miniszterelnök és **Neubacher** dr. német követ, a külügyi hivatal délkelet-európai rendkívüli meghatalmazottja között, ezeknek a tárgyalásoknak azonban semmiképpen sincs olyan jelentőségek, mint amilyent egy svájci lap tulajdonit nekik.

Az a mód, ahogyan ezeket a tárgyalásokat a svájci lap megvilágítja, azt a látszatot kelji, mintha azal kísérleteznék, hogy **Neubacher Hermann dr.-t** valamikép **Németország** szövetségesei el-lenségének tüntesse fel, — mondták a **Wilhelmstrassen**. (—)

Ma: Gazdasági és jogi ügyek

cialista part Németországban teljesen ura a helyzetnek s a német véderő elhatarozta, hogy kiata az ellenállásban. Németország katonai erejéről tett kijelentéshez Berlinben ma azt a megjegyzést fűzték, hogy „Churchillnek tisztában kellene lennie azzal, hogy Németország háromszáz hadosztálynál lényegesen többlet rendelkezik.” Különös figyelmet szentelnek Berlinben a légi háborúról mondottaknak. Churchillnek abból a kijelentéséből, hogy a légi offenzíva Németország ellen tavasszal és nyáron fokozódni fog, német részről arra következtetnek, hogy Anglia nem számít gyors döntésre. Bár Churchill a minap a parlament folyosóján azt mondotta, hogy „március elején számitani lehet a világtörténelem legnagyobb arányu hadműveleteire” — Berlinben most újabb jelét vélik felfedezni az invázió elhalasztásának. Természetesen meg kell várni — mondják — mit szól mindkét Moszkva. A második arcvonal haladéktalan felállítását sürgejő orosz megnyilatkozásokból ítélve az angol-szász szövetségesek az invázió halogásával eddig is erősen próbára tették a Szovjet türelmet.

Roosevelt elnök a tegnapi sajtóértekezleten kiemelte Churchillnek azt a figyelmztetését, hogy a háború esetleg ez évben sem ér még véget. Churchill nagyon helyesen ítéli meg a helyzetet — mondotta, — magam is állandóan óvtam az amerikai közvéleményt a túlzott derüléstől.

Churchill a légi háborúval foglalkozva szökött a német megtorlás lehetőségéről is, kijelentvén, hogy a németek eddig szerényen éltek a megtorló eszközök alkalmazásával, de várható a

A politikai arcvonal

Churchill alsóházi beszéde

Genf. (Rador). Churchill angol miniszterelnök — mint a brit hírszolgálat jelenti — kedden beszédet mondott az alsóházban. Bevezetőjében hangoztatta, hogy sohasem állította azt, hogy a háború 1944-ben véget ér, de nem mondotta

A tengeri és légi hadviselés

Az angol fegyvertényekkel foglalkozva Churchill kijelentette, nem akarja dicőkönni Angliát, de árjána a szövetségesek érdekeinek, ha a szövetség tagjai nem értékelnek kellőképen a brit háborús hozzájárulást. Ezért adatokat sorolt fel. 1943 január 1-től mostanáig — mint mondotta — az angol haditengerészet 7.667 tisztet és katonát, az angol keres-

Európa előzónlésének előkészítése

Ugyanez alatt az idő alatt — folytatta Churchill — az angol légi erő 38.300 pilótája veszítette életét, 10.400 pilóta eljűnt.

Az angol-amerikai légi erőnek Német-

ennek ellenkezőjét sem.

A háborúról szólva a brit kormányfő mindenekelőtt Németország helyzetével foglalkozott. Megállapította, hogy Németország továbbra is egységes, a német hadsereg nagy erővel rendelkezik.

kedelmi tengerészet pedig 4.200 tisztet és katonát veszített. A háború kitörése óta a 130.000 tonnyi tengerészeti öszzlet-számból 41.000 tiszt és katoná veszített el, 1943 január 1. óta 95 hadihajó sülyledt el, vagy rongálódott meg oly mértékben, hogy egy éven belül nem lehetett őket ismét csatásorba állítani.

ország ellen intézett támadásait jelenleg a „lé-offenzívának” kell tekinteni. Tavasszal és a nyáron a Németország ellen folyó támadások még inkább fokozódnak majd. A légi offenzíva, a szövetség-

gesek tervei szerint, Európa előzónlésének alapfeltétele. Azt a gondolatot, hogy a légi támadást, ezt az „elsőrendű eszközt” mérsékelni kellene, a szövetséges kormányok nem tehetik magukévá.

A DÉLITÁLIAI KATONAI ÉS POLITIKAI HELYZET

A délolaszországi hadműveletekre vonatkozóan az angol miniszterelnök a többi között kijelentette, hogy a harcok nem folynak megfelelő ütemben s ennek oka a szokatlanul rossz időjárásban keresendő. Egyébként is az a véleménye, hogy nem nyílik lehetőség nagyszabásu egyesített légi és tengerészeti hadműveletekre, Itália keleti vagy nyugati partjain, amire pedig szükség lenne e terület előzónléséhez.

Az olaszországi politikai helyzetét illetően helye van a revízióknak, a mai helyzet felülvizsgálásának, — állapította meg Churchill, majd a fegyveres erő számáira vonatkozóan kijelentette, hogy az amerikaiaknak sikerült fölnyere szert

genők, „ami a hatalmas amerikai embertartálékokra való tekintettel előrelátható is volt.”

JUGOSZLAVIA

Jugoszláviában Tito erőiben látja Churchill az egyetlen tényezőt, amely harcol Németország ellen — folytatódik a Rador genfi jelentése. — S ami fontos: Tito „kifűző hadvezér.” Péter királyt illetően Churchill elismerte, hogy a partizánok nem rokozszenveznek vele.

Moszkva, Teherán, Kairó...

A moszkvai, teheráni és kairói értekezletekkel foglalkozva Churchill annak véleményének adott kifejezést, hogy a szövetségesek között nagyon kevés nézeteltérés merülne fel, ha a szövetséges nagyhatalmak képviselői havonta egyszer közvetlen eszmeeserőre ülnek össze.

— Remélem, — mondotta — hogy a háború folyamán sor kerül ily eszmeeserőkre.

Churchill ezután célzás tette azokra a hangokra, melyek szerint a moszkvai és teheráni megbeszélések ellenére az angolszász-szovjet viszony ellégyüléséről szólnak. Véleménye szerint „semmi sem

A lengyel kérdés fejleményei a Churchill-Sztalin levélváltás óta

Stockholm. (DNB). A lengyel-szovjet orosz viszony ügyében a pillanatnyi helyzetéről illetékes lengyel körök beható érdeklődésére, a következőket állapították meg:

1. Abban a levélben, amelyet Sztalin Churchill-hez intézett, a Curzon-vonal elfogadását követelte a Lengyelországgal való tárgyalások alapjául, továbbá bizonyos oroszellenes lengyel kormánytagok és tábornokok kiküszöbölését és a lengyel guerilla-harcosok együttműködését a vörös hadsereggel.

2. Sztalin a Churchill-hez intézett levelében — mint az Observer közli — többször is hangsúlyozta, hogy ő egy erős és független Lengyelországot akar megvalósítani.

3. Most vasárnap előtt egy héttel Mikolajczyk, a londoni lengyel menekült kormány miniszterelnöke, Romer külügyminiszter és Raczyński londoni lengyel nagykövet, meghívást nyert Churchill angol miniszterelnök vidéki birtokára, Quere-be, ahol átadták nekik a szovjet követeléseket.

4. Az ezt követő héten a londoni lengyel kormány tagjai egész sorát tartották a különböző megbeszéléseknek, amelyek részben drámai jelenetekhez vezettek és amelyek Mikolajczyk miniszterelnököt arra indították, hogy megjelenjen Raczyńicz lengyel államfő előtt és bejelentette visszalépését a kormány éléről. Az államfő megnyugtatta a miniszterelnököt, mire a kormány tagjaiak tanácskozásai újból megkezdődtek. Ezek a megbeszélések a londoni lengyel menekült kormány részéről a következő javaslatok előterjesztéséhez vezettek. Az illetékes lengyel körök azt kérték, hogy a javaslatokat továbbítsák Moszkvába. Ezek szerint:

Az új lengyel javaslat

a) A lengyel kormány hajlandó a lengyelországi földalatti szervezetet a vörös hadsereggel való cselekvő együttműködésre utasítani.

b) A lengyel kormány javasolja, hogy a tulajdonképpeni határkérdéseket halgassák el a béketárgyalásig, egyben indítványozza, hogy egy ideiglenes közigazgatási demarkációs vonalat létesítsenek. Ettől a vonaltól keletre eső területeken az igazgatást az oroszok gyakorolják, míg a nyugatra levő területeken a lengyel közigazgatás érvényesül. A demarkációs vonaltól keletre eső területek megszállását a vörös hadsereg végzi, a többi területen pedig a vörös hadsereg a lengyel guerilla-csoportokkal karöltve látja el a katonai igazgatás feladatait.

c) Azt az orosz követelést, hogy bizonyos oroszellenes kormánytagokat és tábornokokat javoltságának el, így Klip-

szkzi és Scheida lengyel minisztereket, valamint Sosnokovszki és Kukiel tábornokokat, a lengyel menekült bizottság nem hajlandó teljesíteni, mert ezt a követelést a lengyel belpolitikába való közvetlen beavatkozásnak tekinti.

LENGYELORSZÁG SORSA

Az angol miniszterelnök ezután a lengyel kérdéssel nyilatkozott. Mint mondtotta, Sztalinnal személyesen tárgyalt Lengyelország jövőjéről és nagy örömmel értesült Sztalin elhatározásáról, mely szerint „Európa egyik vezető hatalmaként, erős, csorbítatlan (intéger) és független Lengyelországot kell felállítani és fenntartani.”

— Az a meggyőződésem — hangoztatta Churchill — hogy ez a Szovjet politikájának lényegét példázza, — és hozzáfűzte: Nagy megértéssel van a Szovjetnek az iránt a szempontja iránt, hogy bármily esetleges nyugatról jövő támadás ellen biztosítani igyekszik magát. „Lengyelország felszabadiítását” a vörös hadsereg fogják megvalósítani, amelyek eddig „nagy áldozatokat” hoztak.

A „KARPÓTLÁS”

Churchill még kijelentette, hogy meggyőződésével Sztalinnal Lengyelország kárpótlására vonatkozóan is. Lengyelországot északon és nyugaton, Németország rovására kell kárpótlani. Az Atlanti-óceánban foglalt elvek alkalmazását Németországra nem terjesztik ki, — ezzel fejeződik be az angol miniszterelnök a szövetségi nyilatkozatáról szóló genfi Rador-jelentés.

pinski és Scheida lengyel minisztereket, valamint Sosnokovszki és Kukiel tábornokokat, a lengyel menekült bizottság nem hajlandó teljesíteni, mert ezt a követelést a lengyel belpolitikába való közvetlen beavatkozásnak tekinti.

d) Végül azt a feltételt támasztja a londoni lengyel kormány, hogy vele ne a befejezett tények álláspontjára helye-

kedve tárgyaljanak, hanem mint egyenrangú tárgyaló féllel.

Mikolajczyk miniszterelnök és Romer külügyminiszter azok közé tartoznak, akik a gyakorlati megoldások lehetőségének keretében az engedékenyebb álláspontot foglalják el, viszont az ellenkező felfogást főleg Klipinszki és Sosnokovszki képviselik.

A DEMARKÁCIÓS VONALON TUL IS SZEREPE LENNE A VÖRÖS HADERŐNEK A KÖZIGAZGATÁSBAN

Berlin. (Rador). A német főváros körében figyelemmel kísérik azokat a Londonból kiinduló törekvéseket, amelyek közvetítésre irányulnak a londoni lengyel menekült kormány és a Szovjet-unió között. Ezzel kapcsolatban utálnak azokra a jelentésekre, amelyek szerint a lengyelek látszólag hajlandók elfogadni a Curzon-vonalat demarkációs vonalnak.

Érdekes jelentés érkezik Genfiből, amely szerint ettől a demarkációs vonaltól keletre levő területen a közigazgatás a Szovjet-unióé, viszont attól nyugatra a lengyel guerilláké lenne, de azért a demarkációs vonaltól nyugatra is vörös csapatok volnának. Semmi kétség nem maradna az iránt, hogy a dolgok állása mellett a nyugati területen a vörös megszálló hadsereg a közigazgatási ügyeket szintén a kezébe venné, — mondja a jelentés.

„Ne hasonlítsák Finnországot Badoglio Olaszországhoz”

Helsinki. (Rador). A DNB. jelenti: Az Ajan Suunta című finn lap erősen tiltakozik azok ellen az angol kísérletek ellen, amelyek Finnországot jelenlegi helyzetét Badoglio Olaszországnak helyzetéhez igyekeznek hasonlítani.

— Finnországot sohasem lesz Badoglio Itáliája — hangoztatja az Ajan Suunta.

Jelentéseink a harcetekről

Német áttörés és további előnyomulás a kiürített Krivojrogtól délkeletre

Berlin. A vezéri főhadiszállás jelentése szerint a keleti harcetekrén Krivojrogtól délkeletre a német gránátosok, rohamgyűk támogatásával, áttörték a szovjet állást és további előnyomulással a szívós ellenállást kifejítő szovjet csapatoknak súlyos és véres veszteségeket okoztak. Krivojrog városát elkeseredett harcok és valamennyi hadi fontosságú berendezés elpusztítása után kiürítették. Szvenigorodka körzetében s a Pripjettől délre levő térségben a német támadások eredményesek voltak. Zsitomir szovjet repülőter ellen indított meglepetésszerű légi támadás alkalmával 20 szovjet repülőgépet megsemmisítettek. A Berezinától délre és Vitebszktől délkeletre az oroszok helyi támadásait visszaverték. Rogacevőtől északkeletre a súlyos harcok a betört szovjet erőikkel még folyamatban vannak.

A keleti arcvonal észak-i szakaszán, az Ilmen-tótól délnyugatra és nyugatra, a német elszakadó mozdulatok tervszerűen haladnak. A Pejpusz-tótól keletre a szovjet csapatok ismételt támadásai meghiúsultak. A keleti arcvonalon az oroszok tegnap 47 repülőgépet veszítettek.

Az olaszországi arcvonalon a nettunói hídfőnél az ellenség tegnap néhány eredménytelen helyi támadást intézett. E közben egy ellenséges századot, amely páncélosok támogatása mellett a német állásokat megtámadta, megsemmisítették. A további tisztogatási műveletek során Aprilától délre foglyokat ejtettek.

Német esatarepülő-kötélekek folytatják támadásaikat Anzio kikötőjében az ellenséges kirakodások ellen és e közben rombolásokat, valamint nagy tüzeket okoztak.

Február 22-én a déli órákban észak-amerikai bombázó kötelékek, vadászrepülőök erős védelme alatt, Közép-Németország egyes helyeit támadták meg. Ugyanebben az időben észak-amerikai bombázók déli Németország és a védettség területe fölé repültek. Számos robbanó és gyújtó bomba ledobása következtében különösen néhány város lakónegyedekben károk keletkeztek. A né-

met légvédelem az észak-amerikai bombázók elleni harcban tegnap is eredményesen működött közre: Megsemmisített 119 ellenséges repülőgépet, ezek között 95 négymotoros bombázót. Az elmúlt éjszaka néhány ellenséges zavaró repülőgépet Nyugat-Németország helységére dobott bombákat.

A német légi erő az elmúlt éjszaka újabb eredményes nagy támadást intézett London ellen. Néhány német harci repülőgépek erős kötelékei az angol főváros területét nagymennyiségű robbanó és gyújtó bombával árasztották el, amelyek jelentékeny károkat és kiterjedt tüzeket okoztak.

BOMBÁK HULLOTTAK STOCKHOLM KÜLVÁROSÁRA

Stockholm. (Tp). A svéd távirati iroda közli a svéd nemzetvédelmi vezérkar légvédelmi főnökének közleményét, amely szerint kedden este Stockholm vidéke fölött, kelet felől jöve, kisebb számban idegen repülőgépek jelentek meg. Ezek a gépek Stockholm és Strangneze körül repültek. Az idegen repülőgépek bombákat dobtak le, Stockholm déli külvárosára is esett bomba és sek.

— Finnország harci ereje kiűnő, mind az ország belső erejét illetően, mind a német bajtársakkal való együttműködés tekintetében. A finn vezetők a finn nép teljes bizalmát élvezik s őket semmissé válnak lehet összehasonlatlan Badoglio Olaszországnak vezetőivel. A finn belső arcvonal sohasem szégyenülhet meg. Ellenállása az idegháborúval, a légi terror támadásokkal szemben egyre keményebb.

A MOSZKVAI SVED KÖVET TAGADJA, HOGY SZEREPE VOLNA A BÉKEKÖZVEITÉSSEN

Stockholm. (Rador). A DNB. jelenti: A Svenska Dagbladet című svéd lap munkatársa hosszabb beszélgetést folytatott Assarson moszkvai svéd követvel, aki állomáshelyéről cáfolta azokat a Londonból származó híreket, amelyek szerint hazaérkezése „Finnországhoz intézett szovjet békejavaslattal” áll összefüggésben. Assarson kijelentette, hogy 1939 óta egyáltalában nem volt szabadságon.

PAASIKIVI SZEREPE

Zürich. (Tp). Zürichbe érkezett stockholmi jelentés szerint szovjet részről kijelentették, hogy Paasikivi eddig sem közvetet, sem közvetlen érintkezés nem keresett az oroszokkal. Szovjet köröknek az a benyomásuk, hogy Paasikivi nincsen abban a helyzetben, hogy biztosítékot adjon, de nem is szándékozik a német hadosztályoknak Finnországból való visszavonását előmozdítani. Paasikivi általában nem rendelkezik elegendő felhatalmazással. Meg kell mosvárni — mondják orosz körökben — vajjon Paasikivi helsinki jelentéstétel után visszatér-e majd Stockholmba és felveszi-e újból a tárgyalások fonalát. Hangoztatják azt is, hogy minél tovább halogtatják ezeket a tárgyalásokat, annál súlyosabban alakulhatnak a feltételek.

néhány ablak betört. Az egyik repülőgép kigyulladt és Stockholmtól északra eltűnt, valószínűleg lezuhant. Az idegen repülőgépek közül az egyik Strangneze városra 3 bombát dobott, Stockholm déli városrészében este 9 órakor súlyos robbanás történt. Több városnegyedben az ablakok betörték. Ezt a robbanást az idegen repülőgépről ledobott bombák okozták. A robbanás okozta károkról még nem adtak ki hivatalos jelentést.

LÉGI RIADÓ HELSINKIBEN

Helsinki. (Tp). Kedden este fél-hét órakor a finn fővárosban légi riadó volt. A távbeszélő összeköttetés a fővárossal megszakadt. Este tíz órakor a légi riadó még nem ért véget. Hír szerint az ellenséges repülőgépek Helsinkire nem dobtak bombát, de Finnország más vidékeit bombatámadások érték.

A SZOVJET REPÜLŐK TURKUT TAMADTÁK

Helsinki. (Tp). Kedden este 7 óra 45 perckor szovjet repülőgépek légi támadást intéztek Turku finn város ellen. A támadás részletei még nem ismerete-

Legújabb

Roosevelt levelet kapott Sztalintól

Lisszabon. (Rador). A brit hírszolgálat jelenti Washingtonból: Roosevelt elnök közölte, hogy Gramyko washingtoni szovjet követ úján levelet kapott Sztalintól.

Roosevelt a levél tartalmáról nem volt hajlandó nyilatkozni.

Cáfolják Kivimäki berlini finn követ stockholmi látogatását

Stockholm. (Tp). Vuori, a finn szakszervezeti tanács elnöke Stockholm-ba érkezett. Hír szerint Paasikivi, a volt finn miniszterelnök ennek következtében elhalasztotta Helsinkibe való utazását. Vuori stockholmi utazásával kapcsolatban figyelemztetnek arra, hogy az elmúlt év augusztus hónapjában, amikor szintén szó volt a finn különbékéről, a finn szakszervezeti tanács elnöke szintén folytatott hivatalos megbeszélést ebben a kérdésben. Egyébként Paasikivi helsinki utazásának elhalasztásával kapcsolatban úgy tudják, hogy a berlini finn követ is Stockholm-ba utazik.

Helsinki hír szerint Kivimäki, a berlini finn követ stockholmi látogatását nem erősítik meg, sőt finn részről ezt a híresztelést alaptalan szöbeszédnek mondták.

A Déli Hírlap gazdasági és jogi hírelője

Milyen feltételek mellett kapható mentesség a rekvirálás alól a gép- és lövontatású járművekre

A gépi erejű és lövontatású járműveknek az 1944-45. évre a rekvirálás alól való mentessége ügyében a nagyvezérkar részletes infókedéseket adott ki. A rendelkezés szerint a járművek rekvirálás alól való felmentésére a kérvényeket az érdekeltek március 1-ig nyújtják be a szükséges mellékletekkel együtt, illetékeség szerint a nagyvezérkarhoz, a hadtestparancsnoksághoz vagy a hadkiégszítő parancsnoksághoz.

Mikor adhat mentességet a Nagyvezérkar

A nagyvezérkar a következő esetekben intézi el a járművek mentességét:

1. Ha új gépjárműről van szó;
2. A mozgósítási tervben nem szereplő kereskedelmi és ipari nagyvállalatok járművei részére;
3. Ha a gépkocsi egyedül létfenntartási eszköz;
4. Az út- és vasutépítéshez szükséges szállítóeszközökre nézve;
5. Az orvosok gépkocsijára nézve és
6. A 40 százaléknál nagyobb rokkantsági százaléku személyek gépkocsijai ügyében.

A Hadtestparancsnokság Illetékessége

Az illetékes hadtestparancsnokság adhat mentességet a rekvirálás alól:

1. A mozgósítási tervben szereplő vállalatok gépkocsijaira;
2. A 200 hektárnál nagyobb birtokkal rendelkező vagy ilyen bérő személyekkel, illetve a 10 hektárnál nagyobb szőlőbirtokkal, gyümölcsösökkel, baromfi- és állattenyésztéssel bíró személyek gépjárműveire;
3. Az állami intézmények gépkocsijai nézve;
4. A rádiótársaság, a nemzeti bank, a királyi alapítványok, a Vöröskereszt és a

társadalomvédő bizottság gépkocsijaira nézve;

5. A napilapok gépkocsi-állományának 50 százalékára;
6. A teleföntársaság, a posta, tüzoltók stb. gépkocsijaira;
7. A bérgepkocsi-vezetők részére egy kocsit;
8. Hat hónapra mentességet kapnak azok a kocsik, amelyek jelenleg nincsenek használható állapotban, de tulajdonosuk megjavíttatja s a javítás összege meghaladja a 150.000 lejt.
9. A külföldiek tulajdonában lévő gépkocsik, ha az illető külföldi alattvaló országa az ottlő román állampolgárokkal szemben hasonló elbánást tanúsít.

A Lövontatású Járművek és Kerékpárok Mentessége

A hadkiégszítő parancsnokság illetékes a lövontatású járművek és kerékpárok felmentésére, hatásköre kiterjed:

1. A rekvirálási törvény 22. szakaszának c) pontja, 23. és 24. szakaszában felsorolt javakra (lovak, szekerek, lószerszámok);
2. A dohányjövődék, az erdőpénztár, a nemzeti szövetkezeti intézet, a kikötők és víziutak igazgatósága, a dohány-, só- és szeszelosztó lövontatású járműveinek fele részére;
3. A falusi postások, adószedők, egészségügyi és állategészségügyi közegek, utkaparók részére egy-egy szekér, vagy aricska és egy ló menesítésére;
4. Azoknak a föld- és szőlőbirtokosoknak, akiknek nincsen mentesített gépjárműjük, két lóra, egy kocsira és a szükséges lószerszámra felmentést adhat;
5. A mozgósítási tervben szereplő vállalatok lövontatású járművei részére;
6. A férfi kerékpárok forgalomba helyezésétől számított hat hónapig mentesek a rekvirálás alól.

A női kerékpárok nem rekvirálhatók.

Határidő napló

MARCIVS 1:

Egyenesadó-változások benyújtása. A vágogató szakmai egyesületének (Avigo) engedélyvel adhatnak el vagy szállíthatnak vágogató fonalat.

Falusi paraszthalmok jelentést tesznek az illetékes községnek az előző hónapban őrlésre, vagy daravá való feldolgozásra hozzájuk szállított gabona és más termény mennyiségéről külön-külön; a vám címen megtartott mennyiségről; a vamból saját hazatartási szükségletre megtartott mennyiségről; a vamból a hivatalos szerveknek átadott mennyiségről; a vamból származó ama mennyiségről, amely a malomban maradt.

Konzerv-, gyümölcs- és tésztagyárak a katonai és polgári ellátási államutkárságak bejelentik, hogy mennyi nyersanyag, mennyi készáru állott raktáron az elmúlt hónap 15-én és az eltelt két hét alatt mennyi árut adtak el.

Cipőgyárak, üzletek és műhelyek eddig a napig kötelesek eljuttatni jelentésüket az előző kétheti készletről a nemzetgazdasági minisztérium termelési osztályának.

Készpót előállító gyárak és műhelyek bejelentik az ORAP-nak, hogy az előző 15 nap alatt mennyi cipőt készítettek.

Az 1944-45. évekre a gépi erejű és lövontatású járműveknek a rekvirálás alól való mentesség iránt a kérelmek eddig a napig adhatók be.

MARCIVS 5:

Bőrszerző üzemek a községi előljáróságoknak, a vágóhidak a katonai és polgári ellátási államutkárság termelési osztályának tesznek jelentést az előző havi bór-mennyiségről.

MARCIVS 10:

Forgalmi adó havonta eddig a napig kiadandó.

Számványhárny-gyárak bejelentik az

előző hónapban gyártott és eladott mennyiséget.

Ócskavas-készletek havonta eddig a napig bejelentendők.

Két kilogrammnál nagyobb szines ócska-fém-készletek havi bejelentése.

Az állattenyésztők, tímárműhelyek és borkikészítő vállalatok, vágóhidak havonta eddig a napig tesznek bejelentést a falusi vagy városi előljáróságnak az előző havi sertés-, ló- és marhaszarufélekről.

Aki a hivatalos árnál olcsóbban vásárolt búrát vagy rozst s ezt valamelyik kereskedelmi illetve kereskedelmi rendszer szerint őrlő malomba vízi feldolgozásra, köteles a vásárlást követő hónap 10-ig a hivatalos és a tényleges ár közötti különbséget az állam javára a pénzügyigazgatóságon befizetni.

A közvetlenül a termelőtől őrlésre vagy az alkalmazottak ellátása végett vásárolt búzára és rozsrá megállapított póttelék, a vásárlást követő hónap 10-ig fizetendő.

Kérdezzon — mi felelünk

V. B. ARAD. A gyermek nagyapjával összeköttetésbe léptünk az állampolgársági bizonyítvány beszerzése végett. Értesíteni fogjuk az eredményről. (—)

F. J. TARNÁVENI-DICSŐSZENT-MARTON. A lakbér nem emelhető, ha csak az április elsején előreláthatólag megjelenő lakbértörvény-módosítás erre módot nyújt. Kísérje figyelemmel rovatunkat. (—)

P. J. Timișoara-Temesvár. A költségeket közösen viseljük, ha erre más megállapodásunk nincsen. (—)

M. S. ARAD. Hozzánk intézett kérdésére a Figyelő legközelebbi számában válaszolunk.

Február 25, péntek
R. kat.: Mátyás
Protest.: Mátyás
Ortod.: Tarasie

Napkelte: 6.51 ó
Napny.: 17.36 ó
Holdkelte: 7.52 ó
Holdny.: 19.30 ó

A Déli Hírlap megjelenik mindennap a vasárnapokat és ünnepeket követő napok kivételével. — Szerkesztőség: Timișoara I., Bulevardu Regina Maria 8. kiadói hivatal: I., Piața Eratiannu 3. szám

Távbeszélő: szerkesztőség 50-78, kiadói hivatal 23-10.
Előfizetési ár a lap házhöz való kézbesítésével vagy postán küldve: egy hónapra 140 lej, három hónapra 400 lej. Egyes szám ára 5 lej.

Kéziratokat nem őrzünk meg és nem küldünk vissza, még abban az esetben sem, ha erre külön megkérdnek.
Aradon előfizetések, felszólamlások Metian u-utca 6. hirdetések Eminescu-utca 4. szám alatt, Reclama irodában, Távbeszélő 17-11.

— Móra Ferenc halálának tizedik évfordulója. Abból az alkalomból, hogy tíz évvel ezelőt nyult el Móra Ferenc, a kiváló író és költő, a szegedi Dugonics Társaság küldöttsége, valamint a városi múzeum vezetősége megkoszorúta Móra Ferenc sírját. A tanulóifjúság nevében a főiskolai hallgatók küldöttsége helyezte koszorút a sírra.

— POKOLGÉP A SIXTUSI KAPOLNÁBAN. (Róma). A vatikáni őrség a Sixtusi-kápolna sekrestyéjében, a szekrények között elrejtve, papírba csomagolt, mintegy 9 kilogrammos időzített pokolgépet talált, melynek — mint megállapították — a csúörtök-ről péntekre virradó éjszaka kellett volna felrobbannia. A pokolgép hat órával előbb sikerült felfedezni és ártalmatlanná tenni. Ez esemből kifolyólag megszigorították a Vatikan látogatóinak személyi ellenőrzését. A pokolgép angolország gyártmányu. Német nézet szerint kommunista merénylő tervéről van szó. (Tp).

— Bánsági megyék és városok költségvetései. A bánsági megyék és városok elkészítették az 1944-45 évi költségvetésüket, amelyet felülvizsgálat végett Ciupe Gheorghe dr. közigazgatási vezérfelügyelő elé terjesztettek. Timiș Torontal-Temes Torontal megye új költségvetése 334 millió 948.291 lej, Arad megye költségvetése 213.361.380 lej, Severin-Szőrény megye költségvetése 142.177.565 lej, Caras-Krassó megye költségvetése 128.577.000 lej. A városok közül első helyen áll Timișoara-Temesvár 511.866.821 lejjel, a második hely Arad városáé, melynek költségvetése 347.749.805 lej, Lugoj-Lugos költségvetése 116.249.655 lej, Oravita-Oravicabánya költségvetése 60.369.551 lej, Baile Herculane-Herkulesfürdő költségvetése 3 millió 499.800 lej és Buzias-Buziasfürdő 5 millió 668.416 lej.

— Ismeretlen ember halálos vasúti szerencsétlensége. (Saj. tud.). A bradi-brádi vasútvonalon levő Boșcsig-Bokszeg állomáson az egyik utas leugrott a vonatról, mielőtt az még megállt volna. Az utas a kerékek alá került, amelyek a fejét és lábát levágták. A szerencsétlen ember, akinél nem találtak semmiféle személyazonossági igazolványt, pillanatok alatt meghalt.

— Az ártatlanul elítélt helyetti jelentkezett az igazi bűnös. (Saj. tud.) Az aradi ítéltábla néhány héttel ezelőtt elutasította Ratiu Maria fellebbezését, akit a chisineucrisi-kisjenői járásbírószak három hónapi fogházra ítelt, mert lopással vádolták. Ratiu Maria váltig hangoztatta, hogy nem bűnös és jogerőre emelkedett büntetését ártatlanul le is ülte volna, ha most nem jelentkezik az igazi vétkes. Napokkal ezelőtt ugyanis levelet kapott Pinda Maria ismerősétől, aki beismeri, hogy Ratiu Maria terhére rótt lopást ő követte el. A levél alapján az elítélt perújítást kért a bíróságtól.

— Ügyeletes gyógyszerárak. Február 24. csütörtök: Arad: Niedermayer (szerb-palota), Nistor (Regele Ferdinand-ut 22.) — Timișoara-Temesvár: Belváros: Ionescu (Mercy-utca), Gyárváros: Sandovici (Dacilor-utca 10), Erzsébetváros és Józsefváros: Roxin (Axente Sever-tér), Mehala: Corvin (Closca-utca 18.) — Fratelia-Urkisoda: Panajoth — Freidorf-Szabadfalu: Bonomi.

— Személyvonatokon nincsenek többé fentartott szakaszok. Az államvasutak vezérigazgatósága elrendelte, hogy művezetők, tábornokok, semmitiszteki bírók és más magasrangú méltóságok részére a személyvonatokon ezenfelül nem lehet külön első osztályú szakaszokat fenntartani. Ilyen külön szakaszok csak a gyorsvonatokon tarthatók fenn.

— Megindult a légi forgalom Stockholm és London között. (Stockholm). Kedden újból megindult Stockholm és London között a légi forgalom, amely a múlt év október hónapja óta szünetelt. Mivel ezen idő alatt a postai küldemények nagyon felszaporodtak, az első repülőgépek csak postai küldeményeket szállítanak és az utasok szállítására később kerül a sor. Menetjegyeket csak svéd, vagy más semleges alattvalók kaphatnak. (Tp).

— Megbűntették, mert nem vitte sorfázra a lovakat. (Saj. tud.) Az aradi törvényszék szabotázsbírószága egy hónap munkátáborra ítélte Pap Mihály seitin-sajitányi gazdát, mert lovait nem vezette a sorozóbizottság elé.

— Jubilál a levelezőlap. (Berlin.) 75 esztendővel ezelőtt, 1869. január 26-án Hermann Emanuel tanár az egyik újságban cikket írt, amelyben felvetette a levelezőlap ötletét. Azt írta, ha valakinek kedve közlendője van posta útján, ne kelljen ezért levelet írnia, hanem használhasson kartonlapot, amelynek egyik oldalára a címzést, másik oldalára pedig üzenetét írja. A németországi posta vezérigazgatója az ötletet életrevalónak találta és hamarosan meg is született a levelezőlap, amelyből már az első évben több millió fogyott el. A levelezőlap hamarosan az egész világon népszerű lett.

— Kínai nevek. Amikor a kínai fiú megszületik, egy hónapig nem kap nevet. Egy hónap után kapja az első nevet, amely nem egyéb, mint egy szám és azt jelzi, hogy a fiú hanyadik gyermek a családban. Amikor iskolába kerül, kapja második nevet és ez valami tulajdonságát jelzi: igaz, bátor, okos, gyors, nevető, haragos. Harmadik nevet akkor kapja, amikor életpályát választ, a negyedik pedig, amikor házasság. A lányok rendszert csak egy nevet viselnek és azt születésük után egy hónapra kapják. A leánynevek vagy virágot, vagy drágakövet jelentenek. De vannak ilyen lánynevek is: Ilat, Szépség, Jóság, Erény, Csillag, Hajnalhasadás. Második nevet a kínai leány férjhezmenésekor kap.

(*) Köszönetnyilvánítás. Mindazoknak a barátainknak és ismerőseinknek, akik szeretett leányom, Kiss Berta elhunytá alkalmával részvételükkel vigasztaltak, hálás köszönetet mondunk. Kiss Sándor és családja.

— Mozik műsora. Február 24. csütörtök: Arad: Aro: „Jazz herceg”, Capitol: „A szerető”, Corso: „Szerelmi tánc”, Forum: „A kisorsolt férfi”, Royal: „A Vörös-tenger titkai”, Urania: „Egy orvos regénye”. — Timișoara-Temesvár: Apollo: „Az elhagyott szerető”, Capitol: „Adrien”, Corso: „Lebonnard papa”, Thalia: „Fantasztikus éjszaka”.

Meghült? Iglyék PÜHLMANN-féle, amely enyhíti a köhögést, a rekedtséget, a náthalázai grippeket, a hurutot és oldja a nyálakat, csillapítja a köhögést, könnyíti a köpetelődést. 75, 125 és 500 grammis eredeti csomagolásban kapható minden gyógyszerárban és drogériában. Főterakat: WRAYER, Timișoara, A-ügyosztály, 352. sz.

Folyóiratunk a
HAVI SZEMLE

Megrendelhető:
ARAD, Str. Bratianu No. 2-4

Rendeleték, intézkedések

SZALLODAI ÁRAK ARADON

Az aradi városi ármegállapító hivatal az aradi szállodai szobák bérét az alábbiakban határozta meg: fényűzően berendezett kétágyas szoba fürdőszobával 460 lej, egyágyas 380 lej, kétágyas fürdőszoba nélkül 400, egyágyas fürdőszoba nélkül 320. Egyszerűen berendezett egyágyas szoba 270, 195, illetve 144 lej, első-, második-, vagy harmadosztályú szállodában. Kétágyas utcai szoba 378, 299, illetve 240 lej. Egyágyas udvari szoba 216, 182, illetve 132 lej. Kétágyas udvari szoba 310, 260, illetve 204 lej. Folyósóra nyíló ablaku egyágyas szoba 175, 130, illetve 84 lej. Pótágy 121, 104, illetve 84 lej.

KILAKOLTATJAK A ZSIDÓKAT AZ ARADI ÁLLAMI HÁZAKBÓL

Az állami házak aradi felügyelősége közli zsidó bérlőivel, hogy lakásukat április 30-án ki kell üríteniük. Az érvényben lévő intézkedések értelmében kivételzett zsidókra ez nem vonatkozik. A zsidó bérlők kilakoltatása, következésképpen megüresedés lakásokról április elején jegyzéket fűggesztenek ki a felügyelőségen és azok behívételét keresztényeknek körvényezni tehet.

GUMI-ÜLTETVÉNYEKEL KISÉRLETNEK ARAD MEGYÉBEN

Az aradmegyei mezőgazdasági kamara felszólítja mindazokat az aradmegyei gazdaságokat és földbirtokosokat, akik guminövényeket ültetnek természetesen, hogy szándékukat március 15-ig jelentsek be az illetékes mezőgazdasági hivatalban. A véleményeket a mezőgazdasági kamara adja és szerződést köt a termelőkkel, akiknek katonai felmentése érdekében megtehetik a szükséges lépéseket. Minden guminövényvel bevetett hold után 5000 lej előleget kap a termelő.

KÉKKÖZÜKSÉGLETEK BEJELENTÉSE ARADON

Megirtuk, hogy a szőlőgazdák és gyümölcs-termelők kékközükségletének bejelentését március 1-ig meghosszabbították az aradmegyei szőlészeti szindikátus. Közli a szindikátus, hogy ugyanezzel az időponttal kell bejelenteniük kékközükségletüket azoknak is, akiknek Arad vagy Micalaca határában van szőlőjük vagy gyümölcsösük. Ezeknek az aradi polgármesteri hivatal gazdasági osztályán kell jelentkezniük.

Rádió

Allandó rövidítések: H = Hírek, E = Előadás, F = Felolvasás, Z = Zene, Hgl. = Hanglemek.

FEBRUÁR 25, PÉNTEK

BUCUREȘTI: 6.55 H és Z, 12.45 H, 13. Roman—német bajtársi óra, 13.50 H németül, 14 H, 14.30 Sebesültek órája, 15.30 Katonák üzennek, 18 Német nyelvtanítás, 18.15 H németül, 18.30 Ortodox egyházi hangverseny, 19.35 Z, 19.50 H, 20 Az „Aida” opera közvetítése, 20.45 F, 21.46 H, sport, 23.06 Z.

RADIO MOLDOVA: 12.30 Z, 13.30 H, 13.45 Z, 18.30 Z, 19 E, 19.35 Z, 20 F, 20.15 Z, 21 H, 21.15 Z.

BUDAPEST I: 7.25 Torna, 7.45 Z, 8 H, 8.15 Z, 9 H német, román, szlovák, ruszin és szerb nyelven, 9.30 Z, 11 H, 11.15 Z, 12.15 Z, 12.40 Orvosi E, 13.10 Z, 13.40 H, 15 Z, 15.30 H 16.05 Filmdalok, 16.30 F, 17.20 Z, 17.45 H, 18 Z, 18.35 Sport, 18.45 Német hallgatóknak, 19.20 Népmuzika, 19.50 H, 20 Z, 20.45 Lehár-est, 21.45 Ének és Z, 22.40 H, 23.10 H német, angol és francia nyelven, 23.40 Hgl, 24.20 Hgl, 24.45 H.

Régi beszélgetések Móra Ferencsel

Írta: HALMAGYI SAMU

Óh, hogy telik az idő! Már tíz éve halott: 1934. februárjában, 55 éves korában hunyta le örök álomra szemét. Halála mélyen megrendített s ma is meghatva gondolok reá és emlékezem róla mint az irodalom és tudomány nagy alakjáról.

Többször találkoztam vele Szegeden. Nagy áradat sodort oda először — az 1916. évi menekülés. Majdnem három hónapot töltöttem ott. Időtöltés végeit ismerkedtem a várossal és az emberekkel. Bejártam a Kultur-palotába, melyben egyrészt a Somogyi-könyvtár, másrészt a városi Múzeum van. Ezeknek óra és a következő évtől igazgatója volt Móra Ferenc, akkor már neves költő, író és újságíró. Ekkor és itt találkoztam vele először. Azután a Szegedi Napló című napilap szerkesztőségében is, melynek ő volt a főszerkesztője. Verseim jelentek meg benne.

Talán el is halványodott volna az idő emléke, de a sors alkalmat adott újabb találkozásokra. Feleségem szülei oda költöztek, és mi egyként legközelebb egyszer elmentünk hozzájuk látogatni. Ityenkor mindig volt időm, hogy felkeressem őt.

Érdeklődésünk területe majdnem közös volt. Mint tanár, ő is természettudományokra volt képesítve, sőt tanított is két éven át és növénytan tantervet írt; behatóan foglalkozott állattannal és régészettel, de járatos volt a csillagászatban is. Ez a széleskörű tudás, főleg természettudományi műveltsége érzik meg szépirodalmi munkáim, nem a tudáskör fittogatásával, hanem a belőle áradó szellemmel.

Az irodalomról is volt szó, hiszen Móra Ferenc éppen ebben az időben igen termékeny volt. Irodalmi sikereiről nem szívesen beszélt. Annál részletesebben tárgyaltuk a múzeum dolgát. Az ő keze és vezetése alatt egészen megváltozott a múzeum képe és jellege. Itt a tudós és tanár Móra lépett előtérbe. Múzeuma példa arra, hogyan kell úgy rendezni, hogy ne holt anyaggyűjtemény, hanem vonzó, beszélő, oktató anyagsorozat legyen. Múzeumának régészeti része legnagyobb részét az ő ásatásainak az eredménye, s ezeket nemcsak vezette, hanem ő maga is résztvevő munkása volt. Hasonló gazdag a múzeum néprajzi téra is.

Nagy figyelemmel kísértém ásatásainak eredményeit, mert a hun-kérdés révén engem rendkívül érdekelt a népvándorlás korának minden régészeti eredménye. A hun-székely kérdést sokszor és behatóan megvitattuk. Még ma is fülembe cseng kedélyes üdvözlő szava.

— Na, mit csinálnak a székelylek, keszik-e még Dárius kincsét?

Azonnal és hasonlóképp válaszoltam: — Csak úgy, mint a szegediek Attila koporsóját!

Az ásatások vezetője jó nevetett. Egészsége és munkaezere teljeségében volt. Alkotásai minden téren gyarapodtak és irodalmi munkásságának eredményeként újabb és újabb kötetek jelentek meg. Két nagy regénye: Ének a buzamezőkről és az Aranykoporsó, szép-irodalmi termésének legjava, erre az időre esik. Ifjúsági regényei, elbeszélései, meséi, versei páraflán sikert értek el. Irodalmi társaságok tagjaik közé választják, a szegedi egyetem díszdoktorává avatják. 1932-ben 30 éves írói jubileumot rendeztek tisztelőtére. Felsőra-

koztak itt a hatóságok, az irodalmi társaságok, az egyesületek és a nagyközönség. Az újságírók üdvözlésére válaszolva, a többek közt ezeket mondta:

„Nem vagyok más, csak a magyar élet riportere; riportokat írok hol a halott hunokról, hol az élő tanyaiakról vagy ha jobb témám nincs, szívemről. Nem szerettem mást a harminc év alatt, mint a maj estét; de mert ezt megszereztem, nagyon gazdagnak és boldognak érzem magam”.

Befejezésül még azt mondta: „Azt kívánom minden magyar újságírónak, hogy működése harmincéves jubileumán olyan boldog nagyapa legyen, mint én”.

Élejének ebben az idejében legnagyobb büszkesége és boldogsága az unokája volt, még a rádióban is róla beszélt.

Utolsó találkozásom is 1932. karácsonyi szünetében volt. Meglepett nagybimbóval öregedése, betegsége már ott lappangott, de kedélye még a régi volt. Beszéde során hamar az unokájához jutott s akkor szeme felragyogott, arcára az öröm derüje szállt. Elragadtatással beszélt arról, hogy az a csöppesség már úgy ismeri a gépkocsit, hogy messziről megmondja, melyik milyen gyártmány és ismeri a gépkocsi minden alkatrészét. Hát még a rádiót, hogy ismeri, hogy érti, az valami csoda. Komolyan, mély meggyőződéssel mondta: „En ősz fejjel hozzá képest analfabéta vagyok. Hol voltam én abban a korban szellemileg hozzá képest! Mondom, komolyan mondom, csoda-gyermek, csupa ész, lángész!”

Aztán boldogan szivott egyet szivarján és büszkén tekintett reánk, szinte várta, hogy vele örvendjünk, csodálkozzunk és véleményét nyilvánítsuk vele örvendözünk. Anyagi-suhanó mély csönd kövekezett. Egyik közös barátunk szö-lalt meg előbb:

— Igen, igen, valóban csodagyermek, zseni, lángész!

Aztán Móra felé fordulva, határozott hangon folytatta:

— Hadd el, Feri, mire megvénül és eléri a te korodat, ő is csak olyan szürke, öreg ember lesz, mint te!

E beszéd első hangzásra meglepő volt. Móra keserű mosollyal bölintott feléje és én önkéntelenül vágtam közbe:

— Adja a jó Isten, hogy olyan szürke ember legyen ő is, mint a nagyapja!

Hálás tekintettel bölintott felém és meghátrva mondta:

— Köszönöm, igazán köszönöm.

Közös barátunk mosolyogva tetje hozzá:

— En is így gondoltam.

— Elhiszem testvér, elhiszem, — mondta megnyugodva Móra. A nagyobb kérdésekről folytatott beszélgetések nagyrészt feledésbe merültek, de ez a kis esemény emlékemben maradt; talán mert az utolsó találkozásuk történt.

Azóta még néhányszor voltam Szegeden, de a Kultur-palotában csak egyszerű-készter jártam, nem vonzott s nem érdekelt már annyira. Inkább leültem az előtte levő szép Móra-parkban és a palota ablakaira tekintve, a multakat idéztem.

Mert — bár szelleme és emléke ennek az ősi talajból, a répi rétegből származó nagy írónak minden magyar tájon él, — a legáthatóbban még is csak itt van jelen.

A MAGYARORSZÁGI KATOLIKUS PÜSPÖKI KAR TAVASZI ÉRTEKEZLETET (Budapest). Serédi Jusztinián dr. Magyarország bíboros-hercegprímása március közepére hívta össze a római katolikus püspöki kar ez évi első értekezletét. (Dp.).

SONJA HENIE HALALOS BAL ESETE. (Lisszabon). Sonja Henie a világhírű műkorcsolyázónő, aki más sok éve Amerikában él mint film színésznő, filmfelvétel közben halálos balesetet szenvedett, Sonja Henie Oslóban született 1910-ben s mint a világ legkiválóbb műkorcsolyázónője három olimpiai aranyérmét szerzett (1928, 1932 és 1936-ban), tízszer volt világbajnok és hatszor Európa-bajnok. (NST).

GANDHI FELESÉGE MEGHALT. (Lisszabon). A brit hírszolgálat jelenti: A delhi rádió tegnap közölte, hogy Gandhi felesége Poonában, életének 74-ik évében elhunyt. Súlyos szívbaja ölte meg. Mint ismeretes, ez év elején férje mellett őt is fogságba vetették s ott is halt meg most. (Rador). — Gandhi feleségének holttestét szerdán reggel elhamvasztották. A szertartáson, amelynek vallási előírásait a mahatma legifjabb fiának felügyelete mellett végezték, Gandhi is jelen volt. (Tp).

ROOSEVELT VÉTOJA. (Genf). A brit hírszolgálat jelentése szerint Roosevelt elnök vétójával élt a jódműveseknek nyújtandó segélyről szóló megszavazott törvénnyel szemben. Roosevelt elnök kijelentette, hogy azért élt a vétójogával, mert nem akar egy esetleges inflációt támogatni. (Rador).

BEDEAUX MÉRNÖK ÖNGYILKOSÁGOT KÖVETETT EL. (Stockholm). Charles Bedeaux francia származású amerikai mérnök pénteken este az egyik londoni kórházban öngyilkosságot követett el és meghalt. Bedeaux mérnök dolgozta ki és vezette be a gyárakban a róla elnevezett Bedeaux-rendszer, amely a munkások teljesítményét fokozni, keresetét pedig korlátok közé szorítani igyekszik. A munkások mindenütt ellentállak a Bedeaux-rendszernek, a gyárosok azonban — akiknek érdekeit szolgálta — mégis keresztülvitték azt. Azóta azonban sok helyen már fel is hagyják a Bedeaux-rendszerrel. Bedeaux mérnök 56 éves volt.

MEXIKÓBAN MEGINT MEGGYILKOLTAK EGY POLITIKUST. (Genf). A DNB. jelenti: Rodolfo Diaz Loniza ezredes, a mexikói Sinaloa-tartomány kormányzóját egy szerencsétlen egység megölte. A kormányzó éppen úvozóban volt egy innepségről. Alighanem politikai merényletről van szó, — jegyzi meg a brit hírszolgálat. (Rador).

VISSZANYERTE LÁTÁSÁT. (Stockholm). A svédországi Ludvika helységben egy 27 éves vak egyik reggel felébredve nagy örömmel tapasztalta, hogy visszanyerte látását. A vak fiatalember hat éves korában egy szerencsétlenség-nél vesztette el szemvilágát. Az orvosok kijelentették, hogy a szemkristályok a baleset alkalmával eltolódtak és idővel eredeti helyükre kerültek vissza. (Rador).

ARO-mozi, Arad Tav. 24-45. Előadások 5, 6, 7 és 9-ker. Bel. sz. 1446-1942

Jazz-hercegnő

Max Neufeld monumentális rendezése.

Szereplők: Vivi Gioi, Sandro Ruffini, Nilo Tarante.

ÚJABB KÉT FÖLDRENGÉS ANATOLIÁBAN. (Iszambul). A hétfőről keddre virradó éjszaka 12 órakor hat másodpercig tartó földrengés volt Anatoliában, amely egy óra múlva megismétlődött. (Rador).

Apróhirdetések

ELVESZETT Vlad Izabela személyazonossági igazolványa. A megtaláló jutalom ellenében adja át Reclamánál, Arad, Eminescu u. 4. (816)

TAKARMÁNY- és sárgarépát nagy mennyiségben vesznek. Arad, Ghiba Birta-utca, 15. (817)

ANGORANYULAT veszek jó állapotú ketrecekkel együtt, esetleg ketrec nélkül. Arad, Doamna Balasa-utca, 78. (818)

FÉRFI RUHA, magas termetre illő, alig használt, valódi angol szövétű téli kabát eladó. Arad, Gojdu-utca, 7. 1-4 között. (819)

FORUM-MOZI, Arad

Előadások 3, 5, 7 és 9-ór.
Ma Verdi, Puccini és Leoncavallo balhatatlan zenéjével az év egyik kiemelkedő énekes filmje

A kisorsóit férfi

A főszerepben:
Giuseppe Lugo és Laura Nucci

NOI-szabóság varrólányokat azonnal alkalmaz. Arad, V. Babes-utca, 1. Bej. szám 28281/940. (820)

BEJÁRÓNÓT felfogadok. Arad, Regina Maria-körút, 24, II. emelet 8. (821)

NAGYOBB üzemhelyiséget bérebevennék. Cimeket Reclamának, Arad, Eminescu-u. 4. (822)

VENNÉK heverőt, vagy rekamiét és eselédágy-huzatot. Cimeket Reclamának, Arad, Eminescu-u. 4. (823)

MAGÁNHAZAT, 2-3 szobásat, a Belvárosban, vennék. „Tempo”, Fischer Eliz-palota, Arad, Bej. szám. 492/936. (824)

Urania-filmszínház, Arad

Ma. Meg azó szerelmi dráma egy orvos életéből
Albrecht Schönhals, Camilla Horn
Egy orvos regénye

FOMOR, nagy iratszekrény, ügyvédi rodában kiválóan alkalmas, eladó. Úgyanott használt férfi télikabát kötéjpermetre és különféle padláshalmi is eladó. Arad, Doamna Balasa-utca 149. (750)

MINDENES bejárónót azonnal felfogadok. Arad, Episcopiei-utca, 4. (799)

AKKORDEÓN „La Palma”, 32 basszusos, kifogástalan, eladó. Arad, Eminescu-utca 27. 1. ajtó. (800)

FÜSZERESEK és cukrászok figyelmébe. Mákdaráló és diódaráló eladó. Arad, Gligore Alexandrescu-utca, 43. Weisz. (801)

Könyvselet és nagy választék

LIBRO

PAULA MERA
Arad
Regina Maria körút
12.
Átvbeszélő
9 85.
Tel. szám
9977-1940

MINDENEST vagy szobalányt kislakásba alkalmaznak. Arad, Bohus-palota, első kapu, második emelet, 1. ajtó. (802)

BEJÁRÓNÓT alkalmazok. Arad, Avram Iancu-tér, 22., III. em. 10. ajtó. (805)

ROYAL-mozgó, Arad ALEXANDRU-UTCA 3.
Előadások 3, 5, 7 és 9 órakor
Kell-mesen fűtött terem

Ma. **A Döös-jenger likal**
Harry Baur kiváló alakjátáival.

MEGBIZHATÓ, tiszta mindenest alkalmazok március 1-re, Arad, Brumarel-utca 5. (804)

HÁZVEZETŐNÖNEK és munkatársnak alkalmazok ügyes, bármilyen vallású urinőt. Arad, Távbeszélő 20-61. (803)

IDŐSEBB, tisztaságszerető bejárónót két személyhez, alkalmazok. Cim Reclamaban, Arad, Eminescu-utca 4. (806)

ASZTALOK, képketrek üveggel, falitükör, függő villanylámpa, mángorló és más apróságok eladók. Arad, Granicerilor-utca 19. szám. (807)

IDŐSEBB bejárónót felfogadok. Arad, Miron Cristea-tér, 12., I. em. 6. (808)

KÉZÁPOLÓ kisasszonyt és borbélytanulót felfogadok. Zsikits Vladimir, Arad, Regina Maria-körút, 2. (809)

KOMOLY Európa-bélyeggyűjteményt vennék. Arad, Távbeszélő 19-89. Délután 5-6-ig. (810)

KÉZIKÖTŐGÉPEK háciipar részére azonnal kaphatók. M. Bernacec, Arad, Regina Elisabeta-körút, 19. Távbeszélő 22-72. (811)

CORSO-MOZI, Arad Előadások 3, 5, 7 és 9 órakor

Ma. **Szerelmi tánc**
Az o asz tilmgvártas remeke.

BEJÁRÓ szobaleányt elszejére felfogadok. Arad, Eminescu-utca, 17., földszint, balra. (812)

KÉT eszlingeni-redőnyös 4-4 szárnyu ablak olcsón eladó. Arad, Maraşesti-utca 24., 1. ajtó. (813)

ZONGORA, rövid, keresztthuros, gyönyörű szerkezetű, Mallivanek-gyártmány, eladó. Mátray, Radna. (814)

TAKAREKTÜZHELYET keresnek sürgősen kintin részére, ahol 200-300 személynek, főképen egytál ételt főznek. Lehet használt is, lehetőleg Aragár fűtés legyen. Ajánlatokat Téba, S. A. Arad, címre kérnek. Bej. szám 353/926. (815)

TANULÓLEÁNYT felfogad **Foto Roncske** vics, Timişoara, III., Lahovary-tér 1. Az udvarban. Bej. szám: 42737/2737/1943. (5434)

CAPITOL-MOZI, Arad Előadások 3, 5, 7, 9 órakor
Távbeszélő 22-22

Előrangú hangvisszadás, nagyszerű kényelem.
Ma olyan film fut, amelyet egész Arad beszélni fog.
Annabella, Louis Jouvet, Jean Pierre Aumont.
A szerető (Hotel du Nord)

17 ÉVES fiu könnyebb munkára keres alkalmazást. Cim: Timişoara III., Timotei Cipariu-u, 1. Református lelkeszi hivatal. (5433)

SZEKER, oldalas, löszerszám és körülbelül 10.000 Bohm-féle cserép eladó. Timişoara III., Adamachi-tér 8. (1154)

MINDENEST vagy bejárónót felfogadnak. Timişoara III., Brancoveanu-u. 12, földszint 3. (1185)

ELADÓ egy üvegtöltő és egy üvegdugaszoló gép. Timişoara, II., Badea Cârţan-tér, 12. (1152)

GYERMEKSZERETŐ mindenest keres keresmény ház. Jelentkezni a timişoarai kiadóhivatalban. (5432)

ELVESZETT szombaton este a 6-os villamosban egy fekete gyászfátyol. Megtalálóját kéri, sziveskedjék a fátyolt átadni a timişoarai kiadóhivatalban. (6000)

ADÓ kis, belföldi perzsaszőnyeg, 50x100 és Windjacke. Timişoara, I., Paul Chinezul-u., 3., I. em. 5. (12-12)

MESTERKÖNYVVEL rendelkező hölgy- és férfifodrászt, vagy nőt azonnali belépésre keresek. Cimeket a timişoarai kiadóhivatalba „Zefi 3-nak” jelígre kérek. (1199)

ÓRAKÖNYVELÉST, gyorsírás-levelezést vállal nagy gyakorlattal bíró volt főkönyvelő. Vállalja adóvallomások kidolgozását is. Cim a timişoarai kiadóhivatalban. (1208)

KERESEK rendes, megbízható házmesternét kisebb bérházba Timişoara, IV., Dimitrie Sturdza-u., 58. (1211)

KÉT művelt leány délelőt, esetleg délután gyermekkel foglalkoznék. Cim: Timişoara, II., Stefan cel Mare-u., 14., 4. ajtó, 11-12-ig. (1201)

RENDES, tisztességes, jó bizonyítvánnyal rendelkező mindenest leány vagy asszonyt, azonnali belépésre keresek. Jelentkezni lehet egész nap. Timişoara, I., Paris-u., 11. Balog József. (1207)

KIS HÁZTARTÁS önálló elvégzésére szerény, megbízható, tiszta nőt keresek. Timişoara, II., Maresal Joffre-u., 7. (1204)

MELY gyermekkocsi, jó állapotban lévő, eladó. Timişoara, Iuliu Gorzescu-u., 7. (1209)

MEGBIZHATÓ fiatal leány bejárónői állást keres március 1-re. Timişoara, III., Martiril Ciordaş-u., 14., 6. ajtó. (1203)

ELVESZETTETTEM szombaton a hatos vonalon 26 Romy-követ. A becsületes megtalálót kérem, hogy a követet 1000 lej jutalomért az Industrie Textila din Bujna, Timişoara, Carol-körút 75. alatti a portásnak adja át. (1189)

BÖRKABÁT, hosszú, alig használt, olcsón eladó. Timişoara, II., Renasteriu-u., 2. Nincu. (1191)

FRANCIA nyelv tanítását kezdők részére olcsón vállalom. Cimeket „Francia nyelv” jelígre a timişoarai kiadóhivatalba kérek.

KIFUTÓLEÁNYT felfogad Aszod-szalon, Timişoara, I., Lonovici-u., 1., III. em. 13. Bej. szám 37094/940. (1193)

ÜBORKÁT, savanyítottat, megvéteim keresek. Havas, Timişoara, IV., I. C. Bratianu-u., 39. (1196)

VASLEMEZBŐL készült csukott és zárható tolékocsi és fehér gyermekágy matracost, eladó. Timişoara, I., Mila no-u., 9., I. em., 2. (1200)

TANULÓLEÁNYOKAT varrodába fizetéssel felfogad Wiedmann, Timişoara IV., I. C. Bratianu-l., 17. (1197)

SZAKÁCSNÓT, vendéglői főzésben kifogástalan, azonnali belépésre keresek. Havas, Timişoara, IV., I. C. Bratianu-u., 39. (1195)

ELADÓ egyszemélyes dunyha huzatosul, nagy párnák huzattal, damaszt és golein, diszpadnák, hintaszék, többféle tisztárgy, nagyon szép, himzetű futók és miők, valamint rugany-matracok. Timişoara, IV., Dimitrie Sturdza-u., 58. (1210)

GYERMEKKOCSI, borvörös, kifogástalan, eladó. Timişoara, II., Matasarilor-u. 36. (1210)

KÖZÉPKORU férfi szerény igényű bármilyen állást keres. Cimeket a „Dante” könyvtárba, Timişoara III., Carol-körút 5. szám alá. Távbeszélő 52-79. (1192)

ELADÓ egy pár 38-as dupla talpu gojzer-varrásu, majdnem új félcipő. Timişoara, V., Str. Cloşca 9., 4. ajtó. (1210)

ÜGYES, megbízható cukrászsegédet felfogadnak. Cim: D. Sonneitner cukrász, Fagaras. Bej. szám: 939/1941. (4589)

ELADÓ hatos, vasrámás, végig golyócsapágyas Első Magy. Gazdasági cséplőszekrény. Holczer János, Lipova. (4588)

KERESEK nutria, vakondok, vagy rövid pézsma-bundát vagy kabátbőlést. Winkle, Timişoara, I., Paul Chinezul-u., 6. Táv. : 25-92. (5429)

Kocsisokat

a kalmaznak azonnal az Egyesült Szikvizgyárak R. T. Arad, piscopie-utca 16
Bej. szám 3-931

MEKSZIKÓI FONOTT SZANDÁLT bármilyen szmben rendelhet. Timişoara, III., P. Vascei-u., 7. szám alatti. Bej. szám: 2821/1943. (763)

JÓL FŐZŐ mindenest bejárónót, tisztát, rendszerezőt, 3/7-től délután 4-ig, azonnala, vagy március 1-re keresek Cim: Timişoara, I., I. Buteanu-utca, 1., 1. ajtó. A Banaţia mellett. (5428)

VENNÉNEK jóállapotu gyermekkocsit vagy sportkocsit, valamint női varrógépet, Timişoara, tel.: 40-27. (4592)

MEGBIZHATÓ, rendes mindenest, azonnal, vagy 1-re felfogadok. Timişoara, II., Abrud-u., 6. Szemben az Apolló-mozival. (1227)

A legnagyobb magyar festő, MUNKÁCSY MIHALY születésének századik évfordulójáról emlékszik meg a

HAVI SZEMLE

februári száma.
Érdekes tanulmányok, versek, novellák, megemlékezések, bírálatok, képek.

Népközösségünk kiténő folyóirata megrendelhető a kiadóhivatalban (Arad, Str. Bratianu 2-4), a népközösségi irodákban vagy a bizományosoknál.

CUKORRÉPA-takarmány kapható házhoz szállítva is. Timişoara II., Dorobantilor-u. 5. szám alatti. (1114)

MINDENES szakácsnót, vagy tiszta ügyes mindenest keresnek március 1-re Cim: Raca, Timişoara, III., Földszint. (1132)